

De heer H. van Zandwijk
Waardsedijk 83
3425 TD SNELREWAARD

info@andreband.nl
CC: noom@bu-ro.nl

Ede, 7 februari 2019

Onze referentie : 21900021.B01
Betreft : Spuitzone Waardsedijk 83 in Snelrewaard
Behandeld door : De heer ing. D.J. Hobert

Geachte heer Van Zandwijk,

Hierbij zenden wij u onze bevindingen van het spuitzone onderzoek ten behoeve van de voorgenomen vervangende woningbouw aan de Waardsedijk 83 in Snelrewaard.

In de directe omgeving van het plangebied liggen agrarische percelen op een afstand minder dan 50 meter, waarop een fruitboomgaard aanwezig is. Om die reden is in het kader van de ruimtelijke procedure onderzoek naar drift van gewasbeschermingsmiddelen nodig om te bepalen of binnen het plangebied sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat wat betreft gezondheidsrisico's. Eveneens wordt hiermee onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een belemmering van de in de omgeving gevestigde agrarische bedrijfsvoering.

Situatie

Het plangebied bevindt zich, zoals vermeld, aan de Waardsedijk 83 in Snelrewaard (zie afbeelding 1 hierna). Te zien is dat zich, aangrenzend, ten noordoosten een fruitboomgaard bevindt. Aan de noordwestkant van het plangebied bevindt zich de bestaande woning. Deze wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. In afbeelding 2 is op basis van een gedetailleerdere afbeelding duidelijk te zien dat het terrein rondom de woning, door de aanplant van bomenrijen, in gebruik is als siertuin. Op basis van de situatietekening (zie

afbeelding 3 hierna en bijlage 1) blijkt dat nieuwe woning t.o.v. de bestaande woning verder ten oosten op het perceel is voorzien. De aanwezige boombeplanting op het perceel (rondom de beoogde woning) blijft intact.

Afbeelding 1: Situatie plangebied (geel omlijnd)

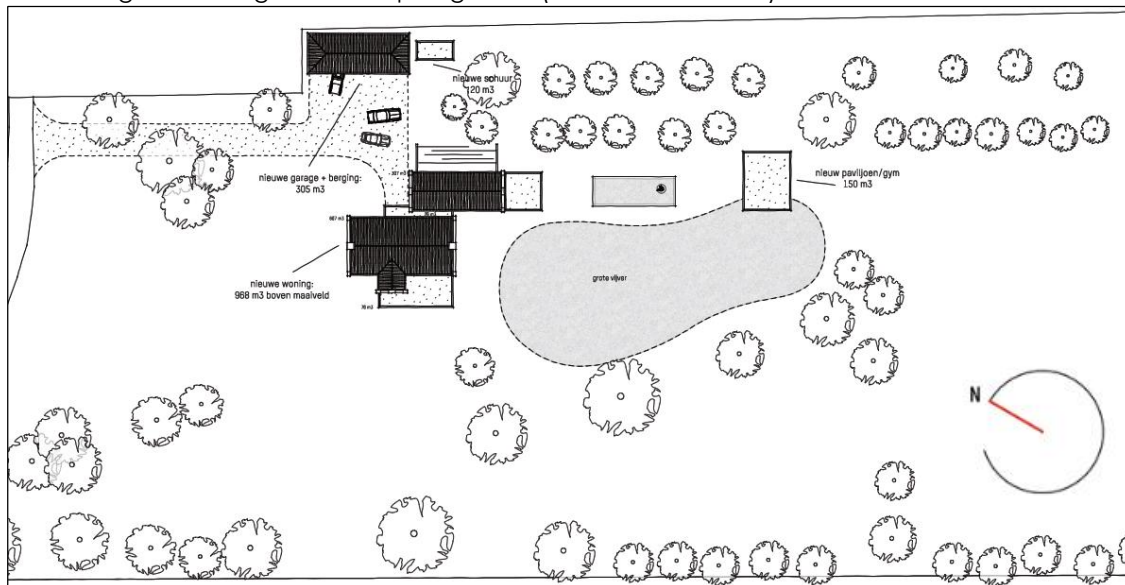

Afbeelding 2: Situatie van de tuin binnen het plangebied

Afbeelding 3: Beoogde situatie plangebied (noord is linksboven)

Planologische situatie

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Landelijk gebied Oudewater & Willeskop' van de gemeente Oudewater. In afbeelding 4 is het plangebied (wit omlijnd) en de directe omgeving weergegeven. Te zien is dat de huidige woning en de directe ruimte rondom de woning reeds bestemd zijn als zijnde 'wonen'. Doordat de nieuwe woning- en bijgebouwen eveneens voorzien zijn binnen de voor de drift gevoelige bestemming 'wonen', leidt de ontwikkeling planologisch niet tot een gewijzigde afstand ten opzichte van een voor drift gevoelige bestemming. In juridische zin wijzigt er derhalve niets.

Afbeelding 4: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan

Op basis van voorgenoemd bestemmingsplan zijn voor de gronden waarop de fruitboomgaard zich bevindt de enkelbestemmingen 'agrarijsch – agrarijsch bedrijf' en 'tuin' opgenomen. De enkelbestemming 'agrarijsch – agrarijsch bedrijf' bevat een functie 'fruitteelt' wat betekent dat het ter plaatse een fruitteeltbedrijf is toegestaan. Onder de bestemming 'tuin' is fruitteelt niet toegestaan. In dit onderzoek is het uitgangspunt dat de fruitteelt ter plaatse is toegestaan op basis van het overgangsrecht.

Algemene spuitzone

Bij het mogelijk maken van een nieuwe gevoelige bestemming in de nabijheid van boomgaarden of bestemmingen die boomgaarden mogelijk maken, is aandacht voor spuitzones nodig. Dit in verband met de risico's voor de volksgezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift.

Met de term drift wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel bedoeld, dat bij het spuiten buiten het agrarijsch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert. Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging waardoor mens en dier in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen of ouderen, kan drift risico's voor de gezondheid inhouden.

Op basis van jurisprudentie wordt in de praktijk een spuitzone voor bebouwing¹ aangehouden van 50 meter, gemeten vanaf de bestemmingsgrens. Deze 50 meter is in diverse uitspraken van de Raad van State (bijvoorbeeld de uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2) als "in het algemeen niet onredelijk" bevonden en geldt als een vaste richtafstand waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een kleinere afstand is mogelijk, mits dat goed onderbouwd wordt.

De vaste richtafstand van 50 meter is in de open teelt met name van belang voor boomkwekerijen en boomgaarden, omdat gewasbeschermingsmiddelen daarbij niet alleen neerwaarts worden gespoten (onkruidbestrijding), maar ook zij- en opwaarts (voorkomen en bestrijden schimmels en plaagdieren). Vooral het opwaarts spuiten veroorzaakt de meeste drift en is om die reden maatgevend voor gezondheidsrisico's. Om die reden is voor het onderzoek uitgegaan van de drift vanuit een fruitboomgaard die beoogd is. Aanvullend is het zo dat het middelengebruik in de fruitteelt aanzienlijk hoger ligt dan in de boomteelt. Ook wat betreft toxiciteit van de gebruikte middelen scoort de fruitteelt het hoogst en is die teelt als maatgevend voor de spuitzone te beschouwen.

Benodigde spuitzone

Door Plant Research International (verder PRI) in Wageningen wordt al jaren wetenschappelijk onderzoek gedaan naar drift bij gewasbespuitingen. Over de blootstelling van omwonenden en omstanders door toepassing van pesticiden in de agrarijsche sector, zijn diverse onderzoeksrapporten gepubliceerd. Voor de fruitteelt in laagstam boomgaarden zijn deze gebaseerd op driftgrafieken naar de lucht. De uitspraak² van de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State van juni 2018 heeft duidelijk gemaakt dat rapport 609 van PRI uit

¹ Daaronder wordt verstaan: een gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

² Uitspraak 201702431/1/R1, d.d. 6 juni 2018

mei 2015 niet als basis kan dienen voor locatiespecifiek onderzoek naar de spuitzone. De onderzoeksrapporten die betrekking hebben op de meetdata uit de periode 2008-2012 geven wel het algemeen aanvaard wetenschappelijk inzicht weer en zijn als zodanig bruikbaar.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een formule die verkregen is via regressieanalyse van PRI-metcijfers uit de onderzoekjaren 2008-2012. Er is naar voorbeeld van PRI-rapport 609 uitgegaan van standaard praktijksituaties waarbij is uitgegaan van onderstaande kenmerken:

- De hoogte van fruitbomen bedraagt in de praktijk veelal circa 2,5 meter.
- Bespuitingen met een boomgaardspuit waarvan de spuitdoppen zich op een gebruikelijke hoogte van 2,25 meter bevinden.
- Gebruik van 75% driftreducerende spuittechniek (DRT75) binnen de boomgaard, vanwege wettelijke voorschriften uit het Activiteitenbesluit³ (per 1 januari 2018).

In het PRI-onderzoek is voor de gewassituatie uitgegaan van 2 situaties, namelijk de kale boom situatie (worst case) en een boom vol in blad. In dit onderzoek is uitgegaan van de maatgevende situatie, te weten de kale boom situatie. De bijbehorende spuitzones, naar boven afgerond in stappen van 5 meter, zijn weergegeven in tabel 2. Doordat in de boomgaard een teeltvrije zone van ten minste 3 meter (rijpad) wordt aangehouden zijn vermelde standaardpraktijksituaties te hanteren.

Tabel 1: Praktijksituaties met betrekking tot driftreducerende maatregelen en een driftreducerende spuittechniek van 75% (naar voorbeeld van PRI-rapport 609 van mei 2015)

Nr.	Praktijksituatie
5.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75).
6.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een windhaag ¹ op de perceelgrens.
7.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens.
8.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een wintergroene ² windhaag op de perceelgrens.

¹ Een windhaag kenmerkt zich door een vegetatie die in de winter bladverliezend is. Daardoor heeft een normale windhaag minder driftreducerende werking in de kaalblad situatie.

² Een wintergroene windhaag kenmerkt zich door in de winter bladhoudende vegetatie. Daardoor heeft een wintergroene windhaag zowel in de volblad als in de kaalblad situatie een sterk driftreducerend effect. Een houtwal met een breedte van 5 meter is wat betreft het afvangpercentage van drift gelijk aan een wintergroene windhaag.

Tabel 2: Benodigde afstand vanaf de eerste bomenrij (m) om in de kaalblad situatie (van de fruitboom) voor de werkzame stof Captan geen overschrijding van de 100%-gezondheidsnorm voor dermale driftblootstelling te krijgen op de hoogten 0-3 m en 3-6 m als gevolg van drift naar de lucht

Praktijksituatie	Teeltvrije zone (m)	Driftreductie via spuittechniek (DRT)	Windhaag	0-3 meter	3-6 meter
				Kale boom	Kale boom
5	3	75%	Nee	30	30
6	3	75%	Ja	20	20
7	3	75%	Twee	10	10
8	3	75%	Groen	10	5

³ Staatsblad 305 (art. 3.78a) - Besluit van 23 juni 2017 tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de vermindering van emissies van gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw en open teelten.

Locatiespecifieke situatie

De locatiespecifieke kenmerken van het plangebied en de omgeving laten zich als volgt omschrijven:

- De hoogte van de fruitbomen in de aangrenzende boomgaard bedraagt circa 2,5 meter;
- Tussen het perceel van de boomgaard en het plangebied bevindt zich een windhaag en enkele bomen. De windhaag en bomen staan binnen het plangebied (zie afbeelding 4);
- De windhaag heeft een hoogte van circa 2,5 meter;
- De afstand van de buitenste rij fruitbomen tot aan de (verblijfs)grens van het plangebied bedraagt minimaal 3 meter (rijpad + breedte windhaag), zie afbeelding 5.

Afbeelding 4: Windhaag en enkele bomen binnen plangebied op grens met boomgaard

Afbeelding 5: Ruimtescheiding eerste bomenrij en plangebied

Op basis van tabel 1 kan worden geconcludeerd dat de plaatselijke situatie het beste overeenkomt met praktijksituatie 6. Voor praktijksituatie 6 geldt voor de relevante luchtlag tussen 0 en 3 meter een aan te houden afstand tot voor drift gevoelige bestemmingen van ten minste 20 meter. In de bestaande situatie wordt niet aan het afstandscriterium voldaan en in de voorgenomen situatie verandert dat niet. Aangezien er geen sprake is van een wijziging heeft dit in juridische zin geen consequenties.

Ontwikkelingsmogelijkheden- en bedrijfsvoering teler

Doordat met de nieuw te bouwen vervangende woning de afstand van de voor drift gevoelige bestemming ten opzichte de boomgaard niet wijzigt, worden de ontwikkelingsmogelijkheden en de bedrijfsvoering binnen de naastgelegen boomgaard niet beperkt.

Verder wordt gemeld dat er geen regels zijn voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij woningen. Evenmin zijn er regels die toezien op bescherming van omstanders of omwonenden. Eventuele klachten van omwonenden kunnen daarom niet leiden tot het aanpassen van de bedrijfsvoering van de teler. Ook kunnen klachten niet tot het instellen van een 'spuitvrije zijne' binnen de boomgaard leiden. Met andere woorden heeft de voorgenomen ontwikkeling geen belemmeringen vanuit wet- en regelgeving tot gevolg.

Woon- en leefklimaat plangebied

De situatie in de tuin, die als gevoelig voor drift wordt aangemerkt omdat daar reëel gezien vooral blootstelling aan drift kan optreden, wijzigt vanwege het voornemen niet. De tuin binnen het plangebied blijft ingericht met bomen en in gebruik als siertuin. Het aantal aanwezige personen binnen de bestemming neemt door de ontwikkeling niet toe. Om die reden heeft de ontwikkeling geen significant effect voor gezondheidsrisico's in vergelijking met de bestaande situatie.

Aangezien er een nieuwe woning wordt gebouwd is de vraag opportuun of dat vanuit het streven naar een goed woon- en leefklimaat verstandig is. Dit los van de vraag of daartoe een juridische noodzaak bestaat en/of er überhaupt preventieve maatregelen mogelijk zijn. Zorgvuldigheid halve wordt daar hierna op ingegaan.

Gezondheidsrisico

In de toelatingsprocedure van gewasbeschermingsmiddelen is veel aandacht voor risico's voor de menselijke gezondheid die uit het voorgestelde gebruik van een middel kunnen voortvloeien. Een aparte beoordeling van de risico's voor omwonenden maakt in ons land inmiddels onderdeel uit van de toelatingsprocedure door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Sinds 1 januari 2016 worden namelijk naast de risico's voor de toepasser ook de risico's voor omwonenden beoordeeld. In dit verband wordt eveneens verwezen naar de brief⁴ van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit d.d. 17 november 2017, waarin is vermeld:

Alle gewasbeschermingsmiddelen worden vóór goedkeuring van de werkzame stof en vóór toelating in een lidstaat beoordeeld op risico's voor mens, dier en milieu. Een middel kan slechts worden toegelaten als er geen schadelijke effecten zijn voor mens en dier en geen onaanvaardbare effecten voor het milieu. In de risicobeoordeling van het aanvraagdossier wordt rekening gehouden met alle relevante groepen mensen die blootgesteld kunnen worden aan het middel bij gebruik, bewerking en consumptie.

Dit betreft behalve degene die de middelen professioneel toepast ook omwonenden van landbouwgebieden en toevallige omstanders. De risicobeoordeling gaat uit van de meest kwetsbare groepen: kinderen en zwangeren. Daarnaast worden aspecten als reprotoxiciteit (schadelijk voor de voortplanting) en mutageniteit (schadelijk voor het erfelijk materiaal) beoordeeld.

In het advies van de Gezondheidsraad werd verwezen naar een nieuw gemeenschappelijk Europees model voor de beoordeling van de risico's voor, onder andere, omwonenden. Dit model is inmiddels ingevoerd en wordt door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) gehanteerd bij de beoordeling. Met dit model heeft het Ctgb ook een selectie van eerdere toelatingen beoordeeld en daaruit kon de conclusie worden getrokken dat het nieuwe model, ten opzichte van de oorspronkelijke beoordeling, geen nieuwe inzichten over bestaande middelen opleverde. De tot dan toe door Nederland gebruikte modellen bleken voldoende beschermend te zijn.

Uit het voorgaande volgt dat er in beginsel geen sprake is van gezondheidsrisico voor omwonenden van boomgaarden. Dat er in de praktijk toch (nog) gewerkt wordt met spuitzones hangt samen met het voorzorgsbeginsel. Aangezien het voornemen niet wezenlijk verschilt

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 27 858 Gewasbeschermingsbeleid, nr. 409

van de bestaande situatie maakt naar onze mening dat in dit geval soepeler met het voorzorgsbeginsel omgegaan kan worden. Want er is ook met de meest actuele wetenschappelijk aanvaarde inzichten geen reden om het gezondheidsrisico anders te beoordelen dan al eerder gebeurd is (want het betreft een bestaande situatie).

Preventieve maatregelen

Eventuele drift vanuit de naastgelegen boomgaard kan verder worden beperkt door het verbreden of vervangen van de huidige windhaag in het plangebied. Door verbreding van de windhaag tot een houtwal van 5 meter breed of het vervangen van de huidige windhaag door een wintergroene windhaag verbetert de afvang van drift in de richting van het plangebied. Op die wijze wordt de kans op directe dermale blootstelling verkleind en is een verbetering van het woon- en leefklimaat binnen het plangebied mogelijk.

Gelet op de voorgaande informatie in deze brief is het treffen van (extra) maatregelen niet nodig en naar onze mening ook niet verplicht. Het is de initiatiefnemer vrij om hierin een keuze te maken.

Conclusies

Voor de beoogde nieuw te bouwen vervangende woning aan de Waardsedijk 83 in Snelrewaard en de daarmee gepaard gaande ruimtelijke procedure, is een onderzoek naar spuitdrift van gewasbeschermingsmiddelen uitgevoerd. Er is rekening gehouden met en uitgegaan van:

- Maatgevende driftverspreiding, als gevolg van het zij- en opwaarts toepassen van gewasbeschermingsmiddelen, met een wettelijke driftreductie van 75%.
- Het gebruik van voor de gezondheidsrisico's maatgevende gewasbeschermingsmiddelen die voor fruitbomen toegelaten zijn.
- De aanwezigheid van een boomgaard ten noordoosten van het plangebied.
- Bespuitingen met een boomgaardspuit waarvan de spuitdoppen zich op een gebruikelijke hoogte van 2,25 meter bevinden.
- De aanwezigheid van een windhaag in het plangebied op de grens met de boomgaard.

Geconcludeerd wordt dat het plangebied reeds bestemd is als een voor drift gevoelige bestemming (wonen) en dat daarin planologisch niets wijzigt. In dat verband leidt het voornemen niet tot beperkingen voor de bedrijfsvoering in de naastgelegen boomgaard.

Verder is geconstateerd dat het voornemen geen significant effect voor gezondheidsrisico's kent in vergelijking met de bestaande situatie en er volgens de huidige wetenschappelijke inzichten geen sprake is van een gezondheidsrisico voor omwonenden van boomgaarden. Op grond daarvan wordt geconcludeerd dat er in het plangebied sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

De kans op drift tot in het plangebied kan worden verkleind door de huidige windhaag langs de boomgaard te verbreden of te vervangen door een windhaag die 's winters groen blijft.

Hiertoe bestaat geen noodzaak, maar een dergelijke maatregel kan door (toekomstige) bewoners als wenselijk worden ervaren.

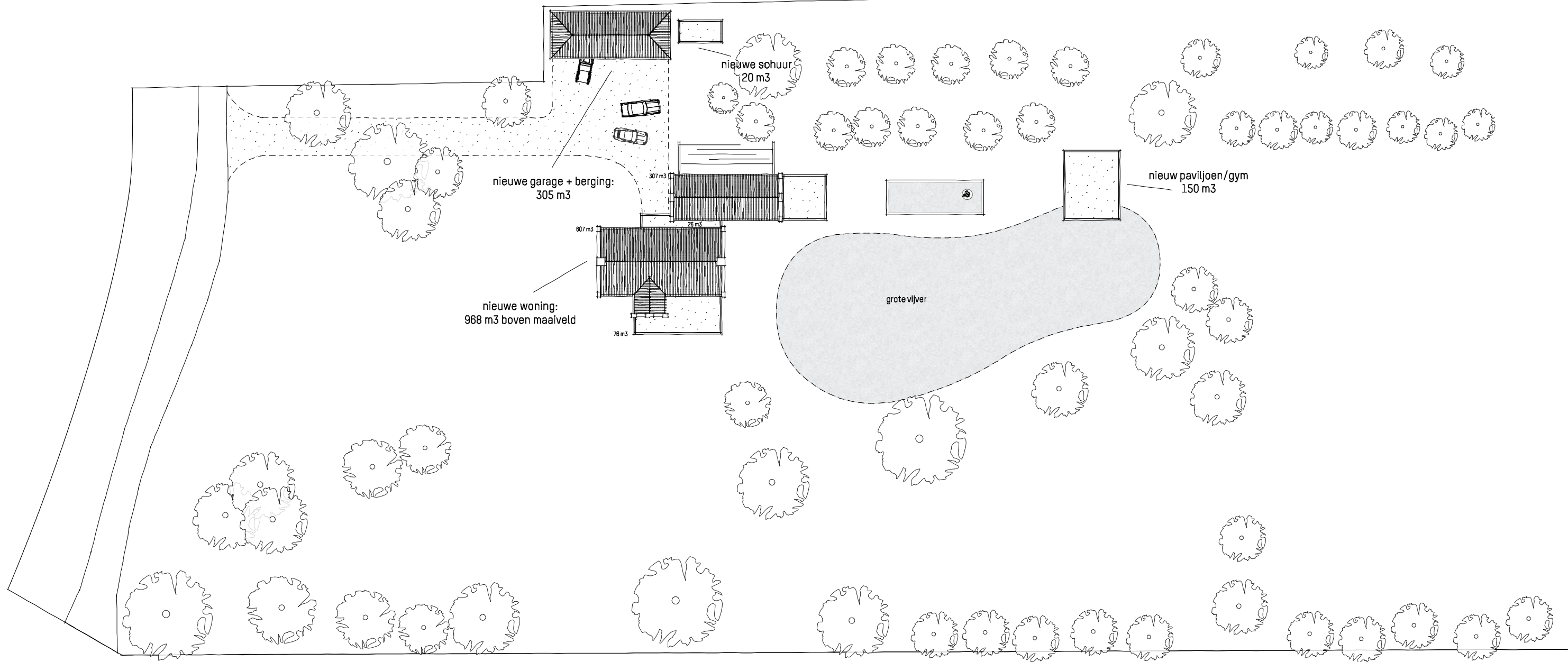
Hoogachtend,
SPA WNP ingenieurs

De heer ir. R.J.P. Henderickx

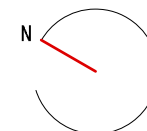
Bijlage 1: Situatietekening

BIJLAGEN

PIETBOON.

Date: 29.11.2018
RV: -
Paper: A3
Scale: 1:500

Piet Boon Studio BV
Skoon 78
1511 HV Oostzaan
Amsterdam Area
The Netherlands
t. +31 (0)20 722 00 20

Waardsedijk 83 - Volume nieuwe bouw delen. Totaal 1443 m3

Info@pietboon.com
pietboon.com

Klinkenbergerweg 30a | 6711 MK EDE | 0318 614 383
Vrijlandstraat 33-c | 4337 EA MIDDELBURG | 0118 227 466
Hoenderkamp 20 | 7812 VZ EMMEN | 0591 238 110